

Udviklingsplan For Ballum-Området

Ballum, Skast, Koldby, Randerup

senest opdateret 26.09.2024

Ballum set fra luften.

...et levende og engageret lokalsamfund!

Bevandingsmøller i Ballum Enge.

VISION

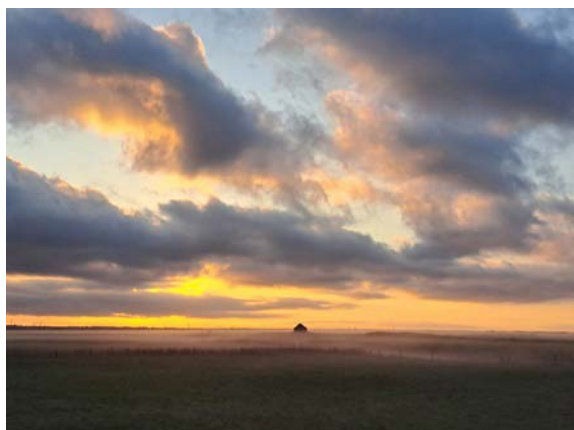
Vi vil løfte Ballum-området på en, for området, ny måde. Vi vil gøre området attraktivt i forhold til nutidens og fremtidens levevilkår, med respekt for fortiden. Vi vil binde fastboende, turister, foreninger og erhvervsliv sammen, bl.a. ved hjælp af stedbundne kvaliteter.

HVORFOR

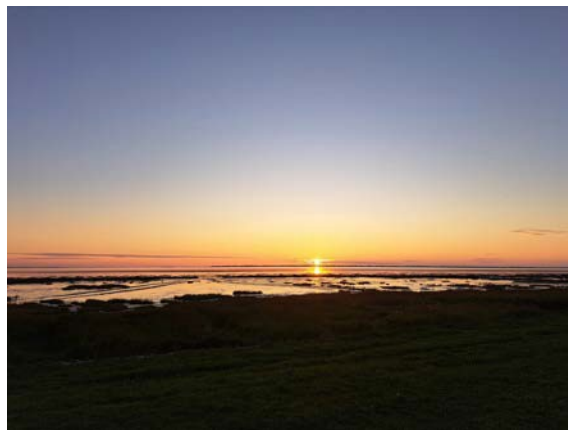
Fordi vi er et område med faldende indbyggertal, uden købmand og skole, og deraf faldende aktivitet i det lokale foreningsliv. Ballum var årets landsby i 2006, men det var på en anden tid og på en anden baggrund. Det er tiden, at vi skal rejse os til samme niveau, eller højere, men med udgangspunkt i de nuværende vilkår, og fremtidens muligheder, samt med respekt for historien. Som Vadehavslandsby er naturen vores centrum, Marsken er vores arv, og historien vores afsæt. Når fastboende, turister, foreninger og erhvervsliv mødes i samarbejde, skal det være med respekt for, at alle kan tilbyde noget, som tilsammen kan give det resultat, vores vision lægger op til.

HVAD ER VI

Vi er en Vadehavslandsby omgivet af marsk, enge og vadehav i et langstrakt fladt landskab. Vi er et sted, hvor solsystemet står skarpt, for her er ingen lysforurening. Solopgang over det flade landskab og solnedgang over Vadehavet er en daglig glæde, og fænomenet Sort sol, hvor stjerne flokkes og danser på himlen, er lige så selvfølgelig som at indånde den friske vadehavsluft. Her er horisonten lige, naturen rå og menneskene bevidste om, at de er små. Områdets unikke forbundethed med naturen er særligt for denne egn, og Ballum-områdets DNA er bygget på denne unikke natur. Det er samhørigheden og den forbundethed man står på, når man har rødder i Ballum og omegn.

Solopgang over Æ Markmandshus.

Solnedgang over Vadehavet.

HVEM ER VI

Vi er et landsbysamfund bestående af mange nationaliteter. Her er indfødte landsbyboere, som er født ind i, og rundet af, Ballum-områdets DNA. Den gruppe landsbyboere kender hver en krog af området, de har deres forfædres historie og lærdom med sig, og de har respekt for naturens kræfter. De har oplevet stormfloder og oversvømmelser, og de har drevet jorden gennem generationer, på godt og ondt.

Her er tilflyttere, som har taget historien til sig, og tilflyttere som har taget en historie med hertil. Tilflyttere som hver især har bidraget til udvikling, alene ved at vælge dette sted til, og bosætte sig. Nogle har stiftet familie her, og har givet en ny generation plads til at udvikle sig. Andre har valgt at flytte hertil i en senere alder, og bidrager med helt andre og lige så værdifulde egenskaber.

Her er tilflyttere fra andre lande, som er kommet hertil af forskellige årsager. Nogle har valgt stedet til, andre er kommet hertil pga arbejde, eller af flugt fra ufred i deres hjemland. Kulturforskellene er mange, og udviklingspotentialet stort. Den brogede flok, vi er nu, danner nye DNA-strenger, og skal tilsammen skabe den fremtidige identitet og kultur.

Borgere i alle aldre samlet til borgermøde d. 23. maj 2023

FORMÅL MED UDVIKLINGSPLANEN

Udviklingsplanen er vores redskab til at holde fokus på visionen. Den skal samle alle de idéer, som er et led i at nå målet. Den er vores vejviser, så vi kan holde os på sporet, og den udvides løbende med nye veje og stier, for der skal være plads til at gribe muligheder, tage hånd om uventede udfordringer, slippe det der ikke virker, og give plads til de ideer, der opstår undervejs.

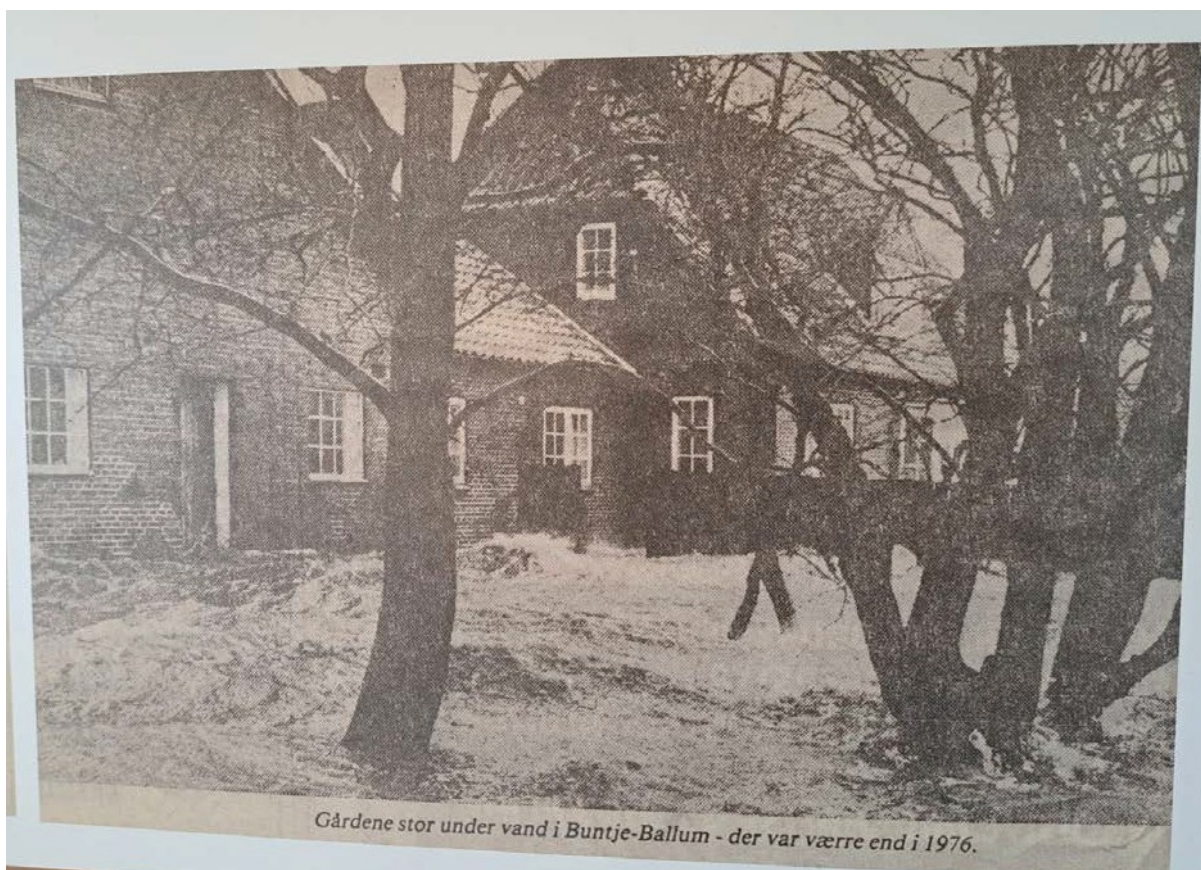
Vi drømmer stort, men træerne gror ikke ind i himlen, og derfor opstiller vi realistiske mål for de næste års arbejde. Vi ved, at alt afhænger af vind og vejr og naturens kræfter. Men det er viljen og evnen til at tilpasse sig udefrakommende påvirkninger, der afgør, om man lykkes. Derfor er denne udviklingsplan dynamisk. Vi kan ikke kæmpe mod naturens kræfter, men vi kan tilpasse os og udvikle os med den.

DET VI KOMMER AF...

I vores område ligger de små byer Ballum, Randerup, Skast og Koldby tæt på hinanden, ved eller nær kysten mod Vadehavet. I området er der erhverv inden for IT, turisme, service og flere mindre virksomheder samt en stolt landbrugstradition. Området har en integreret institution for børn i alderen 0-6 år.

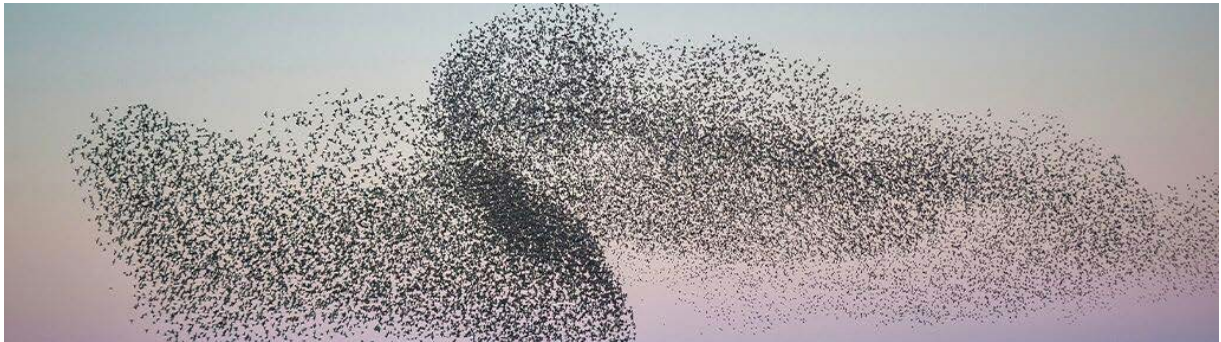
Netop beliggenheden helt ud til Vadehavet betyder, at beboerne kender til naturens kræfter - her ved at, når vinden er i sydvest og det blæser op, kan ulykker ske. Områdets barske skønhed tiltrækker mange turister, og de har rig mulighed for overnatning, uanset om de er til camping, hotelophold, feriehuse eller B&B.

I Ballum er landskabet fladt, lyset klart og her kan man se langt. I området kan du gå på opdagelse på Vaden og i en interessant historie. Med Vadehavet som nabo har Ballums borgere levet side om side med naturens stærke kræfter i årtusinder. Her har stormfloder sat sit præg på naturen og beboerne.

Avisudklip 1999 - "Gårdene står under vand i Buntje-Ballum - der var værre end i 1976".

Flere steder i området kan fænomenet "Sort sol" opleves - både forår og efterår - når enorme stæreflokke samles til træk i marsken.

Sort sol.

Bevandingsmøllerne i Ballum Enge er natur- og kulturhistorie, hvor marskbondens kamp mod naturen og elementerne synliggøres på fornemmeste vis. Til stedet knytter sig stærke sagn og fortællinger, der trækker spor ind i nutiden.

Midt i det flade marsklandskab rejser Randerup kirke sig op mod horisonten. Også her er der barske fortællinger om vadehav og stormfloder, der bl.a. også knytter sig til områdets kendte salmedigter Hans Adolf Brorson, hvormed der er rejst en mindesten. Han er født og opvokset i Randerup, hvor han også var præst. I Randerup ligger den gamle skole, som nu fungerer som forsamlingsgård.

Randerup kirke, hvor salmedigter H.A. Brorson er født og havde sit første præsteembede.

Skast er en gammel landsby som ligger på randen af bakkeøen ud mod et lavtliggende moseområde. Landsbyens udtryk er præget af en del historiske ejendomme. I Skast ligger den fine kirkegård, der har bevaret sin struktur siden 1805 og hvor man stadig kan aflæse forholdet mellem rig og fattig i datidens samfund.

I Koldby bor man langs Vadehavet, hvor der også er udsyn til Rømø og den tyske vadehavssø Sylt. Fra Koldby kan man ved lavvande ane den tidligere danske ø Jordsand syd for Rømø. Jordsand var en marskø uden diger, der i 1600- og 1700-t. var beboet af både mennesker og dyr. Stormfloder har gennem århundrederne gjort øen stadig mindre og i 1999 forsvandt den sidste vegetation fra øen. Jordsand er bevis på at naturen er stærkere end mennesket, og det er man helt bevidst om i Koldby og resten af Ballum-området.

Der er lige i underkanten af 500 indbyggere i de 7 "Ballumer" - tager man de omkringliggende landsbyer med, bor der 715 personer i alle aldre.

DET VI STÅR MED LIGE NU...

Ballum blev i 2006 kåret som årets landsby. Efter lukning af skolen er det dog gået støt ned af bakke for Ballum, mange børnefamilier er flyttet, men der er også kommet nye til, især tyske familier/pensionister. Derudover er en del af husene omdannet til sommerhuse. Det er nu 10 år siden skolen er lukket. Det dalende indbyggertal gør, at Ballum har svært ved opretholde de hidtidige aktiviteter/arrangementer. Det samme gælder de omkringliggende sogne Skast, Randerup og Koldby.

DET VI VIL IGANG MED

Landsbyforeningen tog initiativ til, sammen med de andre foreninger fra Ballum, Randerup, Koldby og Skast, at afholde et borgermøde d. 23. maj 2023. Forud for borgermødet var der udsendt et spørgeskema, som blev besvaret af en stor del af områdets borgere.

Borgermødet i maj 2023 skulle samle områdets borgere, og synliggøre viljen til fortsat at udvikle Ballum-området. Der mødte nærværd 100 personer op til borgermødet, og der var masser af gå på mod og interesse for at skabe udvikling.

En af udfordringerne for området er, at sognene er fordelt på et stort areal, og efter skolelukningen er der ikke længere et naturligt samlingspunkt for børn og forældre, og med lukning af købmanden er endnu et naturligt træfpunkt forsvundet. Der savnes naturlige mødesteder, hvor både unge og gamle og alle andre kan mødes til en hyggelig stund. Det er ligeledes blevet tydeligere, at der er opstået en afstand, og at der hos borgerne er et ønske om igen at være stærkere forbundet. Noget der også kan skabe synergi sognene imellem.

På borgermødet kom mange forslag til indsatsområder frem. Interessen for en del af disse var store nok til at nedsætte arbejdsgrupper, og igangsætte planlægning.

De igangsatte indsatsområder/projektgrupper er beskrevet i de vedlagte bilag.

Før borgermødet blev der igangsat en kortlægning af de allerede igangværende aktiviteter i området. Denne kortlægning pågår fortsat, og listen opdateres løbende. Denne liste kan også findes blandt de vedlagte bilag.

Ligeledes var borgermødet startskud for et tættere samarbejde mellem områdets mange foreninger og mere løst organiserede grupperinger. Siden borgermødet er der afholdt halvårlige foreningsmøder, der understøtter samarbejde og koordinering.

Udsnit af de mange forslag fra borgerne ved borgermødet i Ballum Multihus d. 23. maj 2023.

HANDLINGER OG INDSATSER

Efter spørgeskemaundersøgelse, borgermøde og foreningsmøder har vi samlet op, og valgt at arbejde for at skabe et levende og engageret lokalsamfund gennem tre indsatsområder.

1. Hverdagsservice og bosætning

Vi vil gerne styrke livskvaliteten i Ballum-området ved at fokusere på hverdagsservice og bosætning. Vi har to projekter i gang. Et købmandsprojekt og udviklingen af en informationsmappe, for at beboere og besøgende føler sig velkomne og velinformerede.

Tilflyttere modtager et gavekort på 200 kr. til indløsning hos lokale aktører, samt en buket fra den lokale blomsterbod.

2. Natur og turisme

Vi ønsker at fremme adgangen til naturen i Ballum-området og dermed også understøtte turismepotentialet. Vi vil derfor etablere oplevelsespladser, udvikle stier og oprette en Shelterpark samt renovere bevandingsmøller. Gennem de initiativer giver vi både større tilgængelighed til naturen for borgerne i området og tiltrækker nye besøgende mens vi bevarer og respekterer vores natur.

Infotavle ved de eksisterende stier.

Tipi ved Shelterparken, Ballum Multihus.

3. Fællesskab og aktiviteter

Vi vil styrke fællesskabet i området, og fremme aktiviteter på tværs af sognene. Vi vil tage udgangspunkt i områdets eksisterende faciliteter, når vi fordeler aktiviteterne, og skabe nye faciliteter, hvor der er behov. Ballum Multihus og den gamle skole har områdets bedste idrætsfaciliteter med alt fra atletik til fitness og havkajak. De omkringliggende sogne råder over egnede lokaler til kreativ udfoldelse og musisk aktivitet.

Randerup forsamlingsgaard - den gamle skolestue.

Ballum Multihus - idrætshallen.

De tre indsatsområder består af flere initiativer, og alle initiativer beskrives her nærmere - både hvad angår indhold, formål, målsætning og tidsramme.

1. HVERDAGSSERVICE OG BOSÆTNING			
HVAD	HVORFOR	HVEM	HVORNÅR
Købmandsprojekt	Købmand lukkede i 2023 og siden har 2 grupper arbejdet med 2 løsninger, som skal munde ud i at der enten er købmand i den tidligere butik på Byvej eller en nyetableret døgnåben containerbutik på kystvej.	hhv. en privat aktør og Ballum Landsbyforening.	iværksat
Legeplads – Byvej	Midt i Ballum ligger på Byvej et areal der tidligere har været legeplads og arealet er skænket til området med det formål at være legeplads, dog er der betingelser for etableringen, f.eks. at vand skal indgå.	Legepladsudvalget under Ballum Landsbyforening arbejder med at formulere et projekt, der også skal inddrage lignende ønsker i de omliggende landsbyer. Se grønne oplevelsespladser under natur og turisme.	under planlægning
Informationsmappe	Tilflyttere finder det svært at finde information om hverdagsservice, foreningsliv, aktiviteter og arrangementer. Det	En arbejdsgruppe under Ballum Landsbyforening udarbejder velkomstmateriale til tilflyttere, herunder en	iværksat
	gør det svært at træde ind i fællesskabet og finde sin plads i lokalsamfundet.	velkomstgave, betalt af Ballum Landsbyforening, bestående af et gavekort til de	

2. NATUR OG TURISME			
Renovering af bevandingsmøller		Foreningen for forskønnelse af Ballum enge	gennemført
Oplevelsespladser	For at skabe sammenhæng og helhed i området vil vi ved hjælp af stier forbinde området og lede både turister og lokale rundt til grønne oplevelsespladser på udvalgte steder, som tilsammen udgør fortællingen om Ballum-området.	En arbejdsgruppe under Ballum Landsbyforening bestående af en repræsentant fra hvert sted i området er tovholder på projektet, og står for at søge midler til det samlede projekt. Hvert sted har sin egen arbejdsgruppe til den praktiske udførsel.	under planlægning
Stier	De nuværende stier når ikke fra Ballum ud til de øvrige sogne i området. For at skabe sammenhæng og udvikle synergi skal stisystemet derfor udbygges med yderligere stier, så sognene Koldby, Skast, Randerup og	Sti-udvalget under Ballum Landsbyforening arbejder med udbygningen af stisystemet. Førsteprioritet er at forbinde Skast med det eksisterende stisystem. Herefter følger stier til de øvrige sogne .	iværksat
	Ballum kan forbindes.		
TIPi og shelterplads	Der er et ønske om at forbedre naturovernatninger ved Multihuset.	Sti-udvalget under Ballum Landsbyforening arbejder på at optimere pladsen.	iværksat
3. FÆLLESSKAB OG AKTIVITETER			

åben skolestue/kreagruppe	Flere borgere har givet udtryk for at mangle et sted at mødes på tværs af alder, køn og interesser, helt uforpligtende og uden faste aktiviteter. Et sted, hvor man træder ind for 5 minutter eller to timer og lærer andre i det lokale at kende, så der opstår fællesskab og dannes nye relationer.	En gruppe under Ballum Landsbyforening har indledt et samarbejde med Randerup forsamlingsgaard om at renovere den gamle skolestue og indrette hyggeligt og stemningsfyldt med plads til sofahygge, kreative sysler og brætspil. Skolestuen åbnes hver tredje uge med kreagruppe for børn om eftermiddagen, og åbent cafémiljø for alle om aftenen.	Gennemført, og fortsætter.
Fællessang	På opfordring er der taget initiativ til at afholde fællessang.	En af de lokale organister i samarbejde med menighedsråd og forsamlingssteder og kirker.	Iværksat
Ombygning og nedrivning af Ballum skole		Ballum Multihus	Iværksat
Byfest	Der er et ønske om at kunne få gang i en årlig byfest igen, efter nogle år uden	Byfest-udvalg under Ballum Landsbyforening.	Under planlægning
	den ellers mangeårige tradition med byfest.		
Skovrejsning i Ballum, Skast og Randerup sogne	Det blev foreslået på borgermødet, og der var god opbakning fra de fremmødte.	En arbejdsgruppe under Ballum Landsbyforening	Under planlægning

Gårdbutik	Foreslået ønske om en gårdbutik med lokale produkter. Muligheden skal undersøges.	En arbejdsgruppe under Ballum Landsbyforening	Under planlægning
Skaterbane	Der bliver ønsket en skaterbane fra en gruppe unge. Det skal undersøges, om der er mulighed og grundlag for etablering.	En arbejdsgruppe under Ballum Landsbyforening, primært bestående af unge.	Under planlægning

Har du spørgsmål til Udviklingsplanen er du velkommen til at kontakte bestyrelsen for Ballum og Omegns Landsbyforening:

Formand: **Rene Christensen** – Bådsbøl Ballum

Kasserer: Stig Jensen – Skærbæk

Bestyrelsesmedlem: Tove Styrk – Skast

Bestyrelsesmedlem: Kurt Hansen – Ballum

Bestyrelsesmedlem: Rufus Steinkrauss – Nørrehus

Bestyrelsesmedlem: Katja Kosegarten Knudsen – Randerup

BILAGSOVERSIGT

Bilag 1 - Alle idéer fra spørgeskemaet/borgermødet d. 23. maj 2023.

Bilag 2 - Projektgrupperne fra borgermødet.

Bilag 3 - Uddybning af indsatser.

Bilag 4 - Foreningsbeskrivelser for Ballum, Randerup, Skast og Koldby

Bilag 5 - Private- og erhvervsmæssige projekter i Ballum-området

BILAG 1.

ALLE IDEER FRA SPØRGESKEMAET/BORGERMØDET D. 23. JUNI 2023.

HVERDAGSSERVICE - fra borgermødet

- Organiseret samkørsel
- Trafikregulering til nedsættelse af hastighed i byen
- Offentlig transport
- Bedre transport – det må gerne være smart, snart mobilitet
- Bedre cykelforhold for børn sognene imellem og gerne til Skærbæk evt. VE midler
- Flere lokale guider (app)
- Dansk undervisning (lokal) til tilflyttere
- Vadehavsørnehavn
- Købmand
- Åbent hus i alle vores tilbud
- Altmuligplads
- Børnehavn
- Cykelstier på Kystvej med cykelstation/reparation
- Information om hvad der findes: gåture, krolf, petanque osv. Evt. på både dansk, tysk og engelsk så alle forstår det
- Lokal digital infotavle om aktiviteter/feriehuse
- God modtagelse af tilflyttere (mappe) med info
- En Ballum og omegn folder
- Fælles infoplatform der reklameres op ex ved indfaldsveje

NATUR - fra borgermødet

- Skovrejsning på Tønder Kommune jord i Ballum Skast, Randerup sogne
- Skov på kirkejord
- Binde sogne samme med stier og skov – evt. afdække nuværende skov
- Opret skov et sted
- Flere shelters / primitiv overnatning
- Stenovn ved shelter
- Stor bålhytte med overnatningspladser fx hængekøjer
- Hytter rundt omkring med vilde blomster
- Skovsø (halvdelen af sportsplads)
- Vinterbadebro ved Slusen (på Vestsiden)
- Bro ved vandet

- Udendørs multibane
- Kommunal tømning af havaffald
- Vild natur. Mulighed for naturoplevelser fuldstændig frie for fællesfaciliteter og "tiltag".
- Natur som den er NU. Tak
- Grønne områder med græs og træer, borde og bænke
- Sandgyder på stranden i Ballum og Vesterende
- Vandregupper / fælles vandreture evt. 1. gang om måneden evt. med guide
- Mere gang i naturklassen
- Mere vild med vilje i villaerne
- Naturlegeplads
- Kikkert ved Vadehavet
- Cykelsti/gå sti Skærbæk(højer/Brede)

FÆLLESSKAB - fra borgermødet

- Byarrangementer med fodbold fx gadefodbold
- Syhold – både børn og voksne
- Skatepark
- Stævner (spring og atletik)
- Legeplads til alle generationer
- Voksenredskaber på legepladsen
- Ikke påduttet fællesskabet
- Mandegruppe
- Kvindeklub (er startet via Facebook?)
- Et lokalt kor
- Aktiviteter i de små sogne: brætspil, quizaften
- Kreaværksted og kreaklub
- Aktiviteter på Husumvænget: sang, læse historier, lokale fortællere
- Byfest
- Koncerter
- Fri os fra initiativets diktatur
- Fællesrum og sløjdløse "Byens Rum": Gå til... Tømre, elektriker, murer
- Flere folk til generalforsamlingen
- Fællesplads på Byvej
- Samlet overblik over alle foreninger og aktiviteter. Også de små foreninger.
- Familiearrangementer (mest for børn)
- Ældre formiddage begynder før og slutter senere måske hver uge (kun sommerferie)
- Madkursus

SPORT OG FRITID - fra borgermødet

- Sportshold / sportsskole
- Yoga og adgang til fitnessrum for turister/sommerhuse.
- En ridehal
- Padelbaner
- Atletik- og løbebane
- Fitness og yoga ved vandet – redskaber
- Naturfitness ved stier – redskaber
- Mest for unge
- Ungdomshus med games, værested
- Skateområde
- Flere kulturaktiviteter for børn og unge - eks musikundervisning
- Mødesteder for unge
- Aktiviteter udendørs for de små børn som kreativ projekter (lidt efter naturskole)
- Vadehavsfriskole
- Stævner – springatletik
- Flere aktiviteter for unge evt. ungdomsskolen fra Abild
- Padelboard

VIRKSOMHEDER - fra borgermødet

- Grillbar, pølsevogn, isvogn
- Gårdbutik, marked/cafe med lokale produkter: frugt og grønt, kødvarer,
- håndarbejde/husflid, cafe, smagsprøver, kunst, plantebyt (udgangspunkt i "den bornholmske gårdbutik"?)
- Værtshus
- Vindmøller skal give penge til lokale initiativer
- Fælles gavekortløsning
- Vadehavscafé med bar og spilaften
- Grillaftener/arrangementer ved fodboldgolf
- Industriområde – udpeges og prioriteres af kommunen
- Atomkraftværk i stedet for sol- eller vindmøller

KULTUR - fra borgermødet

- Marked/byfest 1 dag ved multihus med spisen
- Loppemarked og boder
- Multihus/sport Bibeholde det nuværende

- Dansedag eller aften – "Dans dig glad"
- Syng sammen aften
- Mødested uden aktiviteter i Randerup/Skast evt. med nøgleboks
- Bruge kirkerne til koncert og foredrag
- Mere fokus på de aktiviteter der er i gang – Åbent multihus, fitness, (mulighed for at købe adgang til aktiviteter)
- Rapsfestival som årets byfest
- Vadehavsfest (beach-party)
- Besøg i vores kirker – høre historien om kirkerne
- Lokal historisk café
- Vadehavssmedjen
- Veterantræf
- Park
- Meditation/sang/koncert i kirken
- Udendørs koncertscene
- Udendørs bio
- Steder, på tværs af alder, hvor vi kan lære hinanden og kende
- Stærkere synlig fysisk identitet, genkendelig for andre udenfor området
- Salg af lokale råvarer o.a.
- Flere lokale guider
- Bruge kirkerne noget mere til noget kulturelt / musikalsk

ALLE IDÉER FRA FORUDGÅENDE SPØRGESKEMA

NATUR - fra spørgeskema

- Lokal naturvejleder med lokation i Ballum, som har øje for Ballums værdier
- Mere skov og flere stier. Vi mangler nogle skove, hvor man må færdes. Evt. forbinde Skast og Ballum med skov. Der er også et vandværk. Så beskytter vi også vores drikkevand.
- Mere fællesskab om friluftsliv, vandreruter, spejder/friluftsliv, cykelture for voksne.
- Større fokus på biodiversiteten, vilde områder og blomster "enge" det vil både gavne naturen og vil kunne tiltrække opmærksomhed. Vi har den mest fantastiske natur omkring os, så hvorfor ikke hjælpe den med at blive endnu flottere og tiltrække turister og inspirere nabobyerne.

HVERDAGSSERVICE - fra spørgeskema

- Flere små butikker med lokale varer som fx garn, øl osv.
- En badebro ud i Vadehavet så der altid er mulighed for at bade (husk vinterbader, så derfor også en sauna), spa område
- Plejehjem
- Bedre busforbindelse
- Togstation
- Bedre busforbindelser
- Fleksibel offentlig transport
- Nærbutik, evt. med café
- Mejeriudsalg/bager
- Små autocamperpladser
- Evt. Fra jord til bord butik/ Gårdbutik lokale kunne sælge deres grøntsager/hjemmesylt/kage.
- byt/gratis/kræmmerting ved leje af hyldeskab/reol osv. (nedlagt købmandsbutik kunne bruges)
- Skole
- Fælleshus

KULTUR - fra spørgeskema

- Cafe, foredrag om alt muligt
- Strikkecafé
- Et stærkt fællesskab med multihuset som centrum
- Fællesspisning
- En form for butik, uformelt mødested
- Koncerter m boder/ sommertid
- Et frit og uforpligtende sted at stikke hovedet ind til en kop kaffe og en snak. På den måde opstår nye aktiviteter måske løbende, hvis man opdager fælles interesser.
- Åben onsdag' i multihuset eller caféen
- Gå-klub
- Bowling
- Mere fælles aktiviteter for den arbejdende befolkning. Der er mange gode tilbud hen over dagen, som jeg ikke kan deltage i da jeg arbejder.

TURISME - fra spørgeskema

- En erfagruppe for de virksomheder der er på egnen. Især turismeerhvervene ville kunne øge deres indtjening markant, hvis man blev bedre til at snakke sammen.
- Turisme
- Kommunalt opsatte tømningsteder for autocampere
- Cykelstationer med luftpumpe, værktøj osv
- Cykeludlejning
- Vandhane ved alle strande
- Autocamperpladser – indtjening kan finansiere løn til opsynsperson til multihus + fitness
- Padelboards
- Ingen store sommerhuse med monster fulde gæster hver uge + max larm. Kystvej 14 fx
- Pay and Play I fitness og multihal
- Samarbejde mellem turisme erhvervene

Øvrigt - fra spørgeskema

- Her er absolut alt, hvad jeg kan ønske mig.
- Der foregår jo allerede nu mange ting, og kommer der flere til, bliver udbuddet for stort.
- At skolens længe, der står til nedrivning, bliver udnyttet, evt. til friskole eller vandrehjem/lejrskole. Der er masser af penge at hente i, at der er liv i bygningen, fremfor at den nedrives. Ingen har gjort noget for at synliggøre muligheden for at købe bygningen (Hverken i DK, DE eller NL). Ballum IF skal selvfølgelig arbejde videre med "deres" længe.
- At Tønder kommune måske også så, at mange af deres aktiviteter kunne være placeret i Ballum!!
- Sprogundervisning. Kunne frivillige herboende tænke sig at undervise dansk til tysktalende eller engelsktalende? Det kunne være samme tidspunkt for alle og så kunne man komme ud i grupper med en eller to lokale undervisere. Så kan man både lære sproget, og lære om egnen.

PROJEKTGRUPPERNE FRA BORGERMØDET

Projektnavn: Infomappe til tilflyttere

Hvad går ideen ud på:

Samle information om foreninger, håndværkere/virksomheder. Indkøbsmuligheder
SOS-numre (på flere sprog)

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

2-3 personer sørger for opdatering af mappe. Kontakt til "tilflytter-kontakt" i de forskellige mindre områder.

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

Skabe fællesskab - få de nye til at føle sig velkomne og vide hvor man kan finde/få hjælp.

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Rufus og Susa, +491743228653 - steinkrauss@me.com

Liane Kroot, 42197611 - kroot@bbsyd.dk

Birte Frisk Kristensen, Frisk57@gmail.com

Kirsten Fischer, 51364699, kiki_14@outlook.dk

Projektnavn: Fællessang

Hvad går ideen ud på: Fællessang for alle aldersgrupper - evt en gang om måneden på rullende ugedage

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

evt. i kirkerne på skift.

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

Fællesskab, glæde

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Birgit Gjelstrup, 29665414, birgitgjelstrup@gmail.com

Projektnavn: Skovrejsning i Ballum, Skast og Randerup sogne

Hvad går ideen ud på:

Skovrejsning på kommunal og kirkejet jord samt evt. privat jord, hvor lodsejer vil lægge jord til uden betaling

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

Skoven skal rejses der hvor der er (lodsejer-) interesse for det.

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv. :

Beskytter grundvand. Bedre biodiversitet. Afvekslende landskab. Bedre jagt/mere vildt. Idyl = øget interesse for bosætning.

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Jens Hjerrild Hansen, 40126416, jens@moselykken.dk

Svend Erik Eichner, 30136557

Kim Eichner, 61112935

Projektnavn: Kreagruppe

Hvad går ideen ud på:

Åbent miljø med forskellige kreative aktiviteter, brætspil, kaffe på kanden, for alle aldre og begge køn

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

Randerup forsamlingsgård og Ballum multihus

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

mange børn vil gerne fællesskabende aktiviteter.

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Kirsten Gaarde, kirstengaarde@bbsyd.dk

Tanja Vodder, tanjavodder@live.dk

Tina Tjørnelund, 61754633, tinatjornelund@outlook.com

Hanne Eichner, 29216417, eichner@bbsyd.dk

Linda Lindholm, 61759210, linda.b.l@outlook.dk

Katja K.Knudsen 30422654, kkosegarten@gmail.com

Susa Steinkrauss, 52744884, steinkrauss@me.com

Projektnavn: Stier

Hvad går ideen ud på:

Flere stier, forbinde sognene

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

Mellem sognene. Kogsbøl/Skast mose

Stier mellem sognene

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

Flere muligheder for ture i det fri

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Jytte, Bent, Lorenz P, Line, Henrik, Helen

henmik70@hotmail.com

Linewnielsen@gmail.com

Helen@gaden36.dk

Projektnavn: Bålhytte og Shelter

Hvad går ideen ud på:

Udvide den eksisterende bålhytte med 8 sovepladser - sovekabiner med plads til 2 personer evt. med gardin. Nuværende redskabsrum flyttes om på sydsiden. Brændeplads. evt. lave plads til redskaber i bænke. De to shelters skal evt. flyttes nordpå, så der skabes udsyn til Vaden.

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

Bålhytte ved multihus. Ballum IF står for vedligehold mm. Den ene shelter mangler at blive understøttet. Tipien mangler en overfladebehandling samt nye stropper.

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

For at skabe mere aktivitet omkring primitiv overnatning og flere sovepladser til rådighed. Optimér udsigten til Vaden.

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Cees, Regin S.H., Niels Wihlborg, niels.wihlborg@icloud.com

Projektnavn: Byfest

Hvad går ideen ud på:

Holde en fest (bierfest/80'er fest), skabe fællesskab.

Marked, aktiviteter, gadefodbold, traktor-/cykelringridning, veterantræf, hoppeborge. telt - byfest (Visby har et telt - undersøge prisen)

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

Ballum multihus (græsplænen) + telt

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

Styrker fællesskab, lokker andre udefra med god omtale.

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Freya Hessler, 21843088, freyaliv2@gmail.com

Liane Hessler, 23607467, lianefiltenborghessler@gmail.com

Juria Schmidt, 20672493, juria.schmidt@live.dk

Marius Gjelstrup, 22652211, mariusgjelstrup@gmail.com

Carsten Petersen, 22421306, carsten.petersen@outlook.dk

Sacha Veise 20514301, sachaveise@hotmail.com

Jenn Poulsen 51760033, janna@me.com

Projektnavn: Gårdbutik

Hvad går ideen ud på:

At samle lokale varer. Eksempler: Kød, grønt, kunsthåndværk, garn og alt lokalt salgbart.

Foreningens udgifter skal kun dækkes og overskud skal investeres igen.

Gårdbutikkens forening - det er nemmere at søge økonomisk tilskud (Nordea fonden, Mærsk, Sparekassen)

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

Maria og Simons landbrug

Maria og Jens' landbrug

Eller andre lignende

Lokal købmand eller Klægager

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

Udnytter lokale råvarer. Plus for turister. Kan skabe et fællesskab. Lokal udvikling. Godt for klimaet.

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Maria Theede, 42639800, mariaf.theede@gmail.com

Poul Larsson, 25784562, poul.e.larsson@hotmail.com

Simon Christiansen

Lorenz Frisk, 25135339, lorenzfrisk@hotmail.com

Carsten Petersen, 22421306, carsten.petersen@outlook.dk

Projektnavn: Skaterbane

Hvad går ideen ud på:

at styrke fællesskabet og tiltrække flere unge ved at bygge en skaterbane

Hvor skal aktiviteten ske eller hvor skal projektet gennemføres?

det tiltrækker mange unge skatere/løbehjulskørere, hvilket vil styrke fællesskabet og tiltrække børnefamilier

Hvorfor er det en god ide? Løser en udfordring, udnytter et potentiale - fællesskab, natur, hverdagsliv mv.:

Hvem vil være med til at videreudvikle ideen? (navn, tlf, mail)

Bjarke J. Soberra, 42719108

Asbjørn J. Soberra, 23209970

Marius V. Corbitsø, 71422398

Storm

Rasmus

UDDYBNING AF INDSATSER

Købmandsprojekt

Der arbejdes på en ubemandet butik på Kystvej i Ballum. Efter et fejlslagent forsøg på at samle lokale midler til at købe butiksbygningen på Byvej, med henblik på at en iværksætter kunne starte butik i byen, har vi fra landsbyforeningens side lagt denne tanke i graven for nu. To lokationer er udset som placering til en ubemandet pavilion-butik. Den ene på den nuværende Infoplads i byen, den anden på en græsmark ved Bådsbøl Ballums nordlige byporte. Kystvej er især i sommerhalvåret meget befærdet af turister, og vi håber at placeringen på samme vej kan underbygge en butik i Ballum.

I et område med begrænset kundepotentiale, mener vi at der skal tænkes alternativt.

Omend vi alle glædes over tanken om en lokal købmand som mødested, lækkert udvalg og gode priser, er vi nået til erkendelsen at tiden så småt løber fra den lokale købmand i en lille landsby som vores. Vi ved at mange gør deres storindkøb i dagligvarebutikkerne i omegnsbyerne, Ribe/Tønder eller i grænsebutikkerne. Vores tilgang er, at vi på nuværende stadie har behov for at påvise et rimeligt behov for en butik overhovedet.

Vi ved at fleksibilitet, sammen med pris, vægter højere end udvalg.

for under 200.000, kan vi opnå at få en døgnåben butik til byen, uden at vi som lokale forpligter os til at agere delvis frivillige butiksassistenter.

Vi tror, at medmindre turismen for alvor eksploderer i byen, vil denne løsning være det mest fornuftige. Det er en god og mindre forpligtende måde at kunne skabe en indkøbsservice for byens borgere og besøgende.

Skulle der på et senere tidspunkt vise sig et grundlag for en traditionel købmandsbutik, vil vi nemt kunne skille os af med den ubemandede pavilion efter opstart af en ny, bemandet butik.

En ubemandet butik i Ballum kunne give inspiration til andre butiksløse byer i Tønder kommune, om at gå samme vej.

Legeplads - Byvej

Informationsmappe:

Renovering af bevandingsmøller

Oplevelsespladser

Arbejdet med oplevelsespladserne går i gang i 2024 og forventes afsluttet i 2026.

Arbejdsgruppen sørger for, at der nedsættes en gruppe i de enkelte sogne/nærområder, som har til opgave at indhente ønsker, og afsøge muligheder for at indrette en grøn oplevelsesplads på en udvalgt placering. Oplevelsespladsen skal både tilgodese de lokale borgere og besøgende/turister, samt indgå i den overordnede plan for større sammenhængskraft mellem sognene. Hver gruppe beskriver formålet med den enkelte oplevelsesplads, eller der laves en samlet beskrivelse, som skal indgå i en ansøgning, og fremsendes til udvalgte fonde med henblik på at søge midler til opførelsen af det samlede projekt.

Stier

Åben skolestue/kreagruppe

Kreagruppen havde to formål:

- 1 - at finde et egnet lokale et sted i området, hvor lokalbefolkningen kan mødes uforpligtende og uden formål, andet end det at møde hinanden og skabe et stærkere socialt netværk på tværs af sognegrænser, naboskel, alder, status, nationalitet, og hvad der ellers kan ligge til grund for, at man i området ikke kender sine naboer, som man gjorde for mindre end en generation siden. Man bor side om side, men er i vid udstrækning fremmede for hinanden.
- 2 - at imødekomme et stort ønske fra en gruppe af de deltagende børn om at etablere en kreagruppe. Et hyggeligt sted at mødes om kreative aktiviteter, hvor der var voksne til at lære dem forskelligt håndarbejde.

Gruppen mødtes straks efter borgermødet d. 23. maj 2023 for at overveje egnede faciliteter i området. Randerup forsamlingsgård havde et lokale, som potentielt kunne være oplagt. Forsamlingsgården er en nedlagt skole, og den gamle skolestue stod med originalt inventar, og havde den rette størrelse til formålet - stor nok til at skabe caféstemning samtidig med plads til kreative udfoldelser, men små nok til at føles varmt og hyggeligt. Dog var skolestuen ikke istandsat, og trængte hårdt til en kærlig hånd. Ved hjælp af sponsorater og donationer fra private og erhverv, samt stor indsats fra frivillige borgere, lykkedes det at skabe det helt rette miljø til formålet.

Åben skolestue, som initiativet nu hedder, har været åben en dag hver tredje uge, fra oktober til marts.

Om eftermiddagen med "Åben skolestue for børn", hvor børn mødes i kreaklub med 2-3 voksne frivillige omkring sig, (uanset om der er 3 eller 10 børn), som hygger med børnene, lærer fra sig af kreative sysler, og serverer gratis kage og saftvand. Børnene har nydt tiden

så meget, at de har spurgt om mere tid. Derfor vil der i næste sæson være udvidet åbningstid for børnene.

Om aftenen med "Åben skolestue" hvor alle er velkomne, uanset om det er for hele aftenen eller bare et kig ind og sige hej. Der har været 12-18 voksne hver gang, godt fordelt på alder, køn, tilflyttere og "indfødte". Der er en ny sammensætning af mennesker fra gang til gang, da folk dropper ind, som de har tid og lyst. Der er blevet hygget, grinet, snakket, delt historier, spillet spil, strikket mm, og der er dannet nye sociale relationer blandt mennesker, som har boet i området i årevis, men aldrig før har mødtes/snakket sammen. Der render altid mindst en halv time ekstra på om aftenen, fordi folk glemmer tiden i godt selskab.

Fællessang

Birgit Gjelstrup påtog sig opgaven med fællessang, og i samarbejde med Randerup menighedsråd og Randerup forsamlingsgård blev der afholdt jule fællessang i december 2023. Der var fuldt hus, ægte julestemning, og der blev sunget igennem af store som små, unge som ældre. Siden er Birgit Gjelstrup blevet ansat som organist i den lokale menighed, og der er blevet afholdt mini-koncert, hvor pastoratets musik-ansatte har inviteret til koncert, som også indeholdt fællessang. En rigtig fin koncert med god opbakning. Der vil komme flere musikalske arrangementer løbende, afholdt af menighedsrådet/pastoratet.

Ombygning og nedrivning af Ballum skole

Byfest

Skovrejsning i Ballum, Skast, og Randerup sogne

Arbejdsgruppen har ikke været samlet efter borgermødet, men et enkelt medlem har på eget initiativ arbejdet videre med projektet. Jens Hjerrild Hansen har deltaget i Tønder kommunes arbejde med skovrejsning ifm. kommunens klimahandlingsplan. Jeg påtog mig den opgave at gennemgå Tønder Kommunes egne jorde - i alt ca. 500 ha - med henblik på at finde kommunale jord med potentiale for skovrejsning. Marker som ikke var tiltænkt byudvikling, industri eller andre formål. Kommunens forvaltning havde ingen indsigelser mod skovrejsning på i alt 19 ha fordelt på 3 områder, herunder også et område indenfor Ballum-områdets udviklingsplan. Jens' arbejde ligger nu hos Tønder Kommune og afventer videre tiltag..

Da Ballum Landsbyforening i forsommeren 2024 indbød samtlige foreninger/sammenslutninger i området til et møde, hvor man kunne dele status i de enkelte foreninger og evt. invitere hinanden til samarbejde i de tilfælde, at man havde fælles tanker/projekter, var også Ballum vandværk deltagende. Ballum Vandværk råder

over jord, som skal dyrkes, og evt. kan være interessant i forbindelse med skovrejsning. Der opfordres fra Ballum vandværks side til samarbejde, og der er etableret kontakt mellem Jens Hjerrild Hansen og Ballum Vandværk.

Gårdbutik

Skaterbane

FORENINGSBESKRIVELSER FOR BALLUM, RANDERUP, SKAST OG KOLDBY

(opdateres løbende, efterhånden som foreningerne indsender deres beskrivelser)

Navn: Ballum Landsbyforening - cvr. 31507987.

Stiftet: 2008

Kontaktperson: Rene Christensen

Formål/målgruppe: Ballum Landsbyforening er navnet på Ballum-områdets lokalråd.

Foreningen er en paraplyorganisation, og formålet er at gøre det muligt for alle interesserede at oprette et ad hoc udvalg til lige netop dét, de ønsker at arbejde med.

Ballum Landsbyforening står bag hjemmesiden <https://ballumby.net/> som er en informationsplatform for hele området med bl.a. nyheder, foreningsbeskrivelser og kalender.

Navn: Stiudvalget, under Ballum Landsbyforening.

Stiftet: 2010

Kontaktperson: Helen Christensen, helen@gaden36.dk

Formål/målgruppe: Stiudvalget er et ad hoc udvalg under Ballum Landsbyforening.

Udvalget vil øge mulighederne for at færdes i naturen, føre tilsyn og klippe de markerede stier under sporene i Ballum, samt sørge for synlighed med foldere og infotavler.

Navn: Randerup Forsamlingsgård - cvr. 43470450.

Stiftet: 1982

Kontaktperson: Henrik Dahlmann - Randerup 27, Bredebro, 24238668,
henrik.dahlmann@yahoo.dk

Formål/målgruppe: Udlejning af lokaler til fester og aktiviteter.

Aktivitetsniveau er status quo, men medlemstallet er faldet de seneste år.

Ønsker at etablere ny og godkendt legeplads med tilhørende bålplads. På længere sigt måske en større vestvendt terrasse i forbindelse med den store sal.

Navn: Kvindeklubben, under Ballum IF.

Stiftet: 2022

Kontaktperson: Sara Sulkjær Hansen, 29629180, sulkjaer23@gmail.com

Formål/målgruppe: At skabe et mødested hvor kvinder fra lokalområdet – på tværs af alder, interesser og nationalitet – ganske uforpligtende en aften i måneden kan tilbringe et par hyggelige timer sammen. Et åbent rum hvor der er plads til at hilse på, fortælle og stifte relationer.

Aktivitetsniveau og deltagelse ligger stabilt med ca. 10-20 deltagende pr. gang.

Ønsker at udvide med længere udflugter og større foredrag.

Navn: Luthersk mission Ballum.

Stiftet: 1881

Kontaktperson: Frank Sulkjær Hansen, 60490684, frankmhansen@gmail.com

Formål/målgruppe: At samle alle de, der har lyst til at mødes omkring Bibelens dejlige budskab, synge og hygge sig sammen.

Aktivitetsniveau og medlemstal har ligget stabilt gennem en årrække.

Ønsker at stable en plads på benene, der kan gøre områderne omkring missionshusbygningen til et oplagt pitstop, når madpakken skal spises, eller benene hviles.

Ligeledes er målet på sigt at restaurere missionshuset, så det bliver mere attraktivt og anvendeligt, herunder er tanken at etablere et afslappet sofalokale, der skal være tilgængeligt for hele byen.

PRIVATE- OG ERHVERVSMÆSSIGE PROJEKTER I BALLUM-OMRÅDET

Navn: Adventure Minigolf Vadehavet

Om projektet: At gøre Ballum til et mere attraktivt område for fastboende og turister, er det direkte mål for minigolf-projektet Adventure Minigolf Vadehavet, der allerede har opnået stor opbakning fra såvel erhvervsdrivende som private, ligesom projektet har fået lovning på at blive en central del af Ballums nye projekt 'Grønne Områder'.

For købmanden skal leve hele året. Det samme skal hotellet. Og caféen. Netop derfor kan Adventure Minigolf Vadehavet indgå i en afgørende synergi med det øvrige erhvervsliv, da Adventure Minigolf Vadehavet etableres i en maskinhal, hvor gæsterne kan spille i ly for regn og blæst. Dermed vil projektet som den eneste aktivitet i Ballum foregå indendørs, hvilket vil øge helårsturismen i området. Noget, der har stor værdi for vores landområde, der ellers primært præges af sommerturister. Flere samarbejder er allerede undervejs, blandt andet er der etableret kontakt til Vadehavshotellet, Vadehavscaféen, Ballum Fodboldgolf, Ballum Camping og vores kommende købmand.

Samtidig håber vi med projektet at kunne byde lokale foreninger og institutioner indenfor til et hyggeligt spil minigolf i dejlige omgivelser – en mulighed, som blandt andet bliver mødt af glæde hos Ballums lokale krolfklub.

De nævnte samarbejder er med til at underbygge Adventure Minigolf Vadehavets betydning for området, som ser, hvordan minigolfprojektet kan være med til at skabe mere liv. Et liv, der ikke blot er en fordel for de erhvervsdrivende, men også for området som helhed, da det skal være med til mindske fraflytningen og øge tilflytningen til området.

Foruden de nævnte resultater for Ballumområdet vil projektet understøtte Tønder Kommunes tiltag 'Bevæg dig for livet'.

Det er planen, at Adventure Minigolf Vadehavet åbner dørene i første halvdel af 2025.